

Varje kyrkbygge kräver minst ett människoliv

Uppteckning från 1877 om byggandet av Asks nya kyrka, av Måns Ohlsson, född i Ask 1857 och renskriven 1933. Nedanstående är endast den del av uppteckningen som berör olyckan den 25 augusti 1876.

” ... Hittills hade bygget fortgått utan något tillbud till olyckshändelse. Det gamla påståendet att varje kyrkbygge krävde minst ett människoliv blev ej jävat vid Asks kyrkbygge. I augusti månad då tornets murar voro i höjd omkring ljudluckorna kom den.

Middagsrasten var slut och arbetarne Nils Svensson och Anders Nilsson, Sven Lindkvist och Per Andersson, vilka i här nämnd ordning arbetade vid hissen, skulle gå upp på ställningen för att åter börja upphissningen av stenblocken. Ett sådant var framme och kroken isatt, den om detsamma fastgjorda järnlänken. Någon anmärkte, att det blocket var för stort, men hissarne invände: vi försöka! Blocket gled sakta uppåt, men när det var halvvägs imot bestämmelseplatsen, skedde olyckan.

Det stora drivhjulet vid Nils Svenssons och Anders Nilssons sida tålde ej den hårda påfrestningen utan sprang sönder. Skärvorna därav flögo omkring som skärvor från en exploderande granat. En av dessa träffade Anders Nilsson i underlivet så att detta uppslets och magsäcken revs sönder på Anders Nilsson, så att den intagna middagsmaten flöt ut. En förfärlig skakning genomför hela ställningen då blocket nådde marken och med en stark knall brast i två stycken.

Lyckligtvis blevo de fyra arbetarna kvar där uppe. Den skadade Anders Nilsson och Per Andersson i liggande ställning, Nils Svensson och Sven Lindkvist i stående, den senare med skadade fingrar som kommit i något slags beröring med den vid blockets stöt emot marken, svängande hisslänken. Nils Svensson och Per Andersson oskadade. Jag dör sade Anders Nilsson till Nils Svensson, som stödde honom kvar på den smala ställningen, tills dukar hunnet anskaffas, varpå han lades och sedan så försiktigt som möjligt, av arbetarna fördes från den ansemliga höjden ned till marken.

Varken telefoner eller bilar funnos, så att det tog lång tid innan läkare anlände från Eslöv, dit ridande bud genast sändes. Då denne anlände till Ask var Anders Nilsson redan död, efterlämnande änka och fyra små flickor. Änkan var en praktisk kvinna och Asks kommun drog försorg om barnen tills de kunde försörja sig själva.

Med nuvarande yrkesinspektion, hade säkerligen ej den använda hissapparaten godkänts. Nytt hjul insattes i hissen och tornets murar uppfördes till den bestämda höjden, utan vidare missöde. ...”

Då Anders Nilsson Nyman var min farmors morfar har jag försökt att finna något i de kommunala dokumenten som tyder på att kommunen ”drog försorg om barnen” men inte ett ord står skrivet någonstans. Man var annars väldigt noga med att bokföra alla utgifter inom fattigvården. Yngsta dottern som var 2 år vid händelsen dog 13 år gammal i en lungsjukdom.

Någon gravsten efter Nyman finns inte. Att hustrun Erika inte kunde bekosta en dylik är förståeligt och varken kommunen eller kyrkan tyckte tydligen det var värt att hedra en arbetare med något minnesmärke.

Stig Pettersson